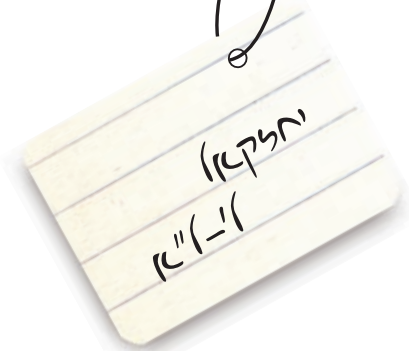

מתן על הפרק

התכנית השש-שנתית המקוונת ללימוד שבועי של נביאים וכתובים

פרק ל'

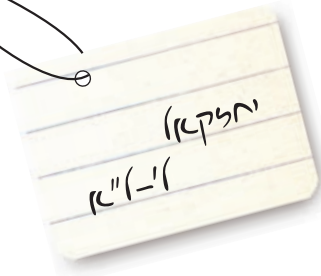
הפרק כולל שתי נבואות על חורבן מצרים. הנבואה הראשונה (א-יט) כללית באופיה ועוסקת ביום ה' שיבוא על מצרים כולה ועל כל בני בריתה. הנבואה השנייה (כ-כו) ממוקדת יותר ומדברת על חורבן מצרים בידי בבל. הדימוי המרכזי בנבואה זו הוא דימוי ה'זרוע' - שבירת זרוע פרעה מול חיזוק זרוע מלך בבל (כ-כו).

1 'כִּי קָרֹב יוֹם וְקָרֹב יוֹם לַה' (ג) תיאורו של יום ה' בנבואה הראשונה נחלק לארבע פסקאות. בחנו את נושאה של כל פסקה ועמדו על ההתפתחות במהלך הפסקאות: במי מתמקדות הפסקה הראשונה והשנייה (א-ה, ו-ט)? מה נוסף בתיאור החורבן בפסקה השלישית (י-יב)? מי נפגע בפסקה הרביעית (יג-יט)? ראו בייחוד פסוק יג.

2 השוו בין הפסקה הראשונה לרביעית, בשתייהן מפורטים שמות מקומות רבים - במי מדובר בפסקה הראשונה ובמי ברביעית? (באשר לראשונה - ראו בראשית י"ג, ובאשר לשנייה - תוכלו להיעזר בהרחבה).

3 ברקעה של הנבואה השנייה העוסקת בידה השבורה והבריאה של מצרים מצוי מאורע היסטורי - ראו מל"ב, כ"ד, ז. ראו גם את דברי רש"י: 'את זרוע פרעה מלך מצרים שברתי - כבר פעם אחרת שנתתי חילו ביד נבוכדנצר בשנה הרביעית ליהויקים כמה שנאמר בספר ירמיה 'למצרים על חיל פרעה נכה מלך מצרים אשר היה בכרכמיש על נהר פרת אשר הכה נבוכדנצר'. והנה לא חובשה - מאותו היום והלאה... ובסגנון זה נתנבא ירמיה גם הוא על אותה המכה בלשון רפואה אין לה שנאמר 'עלי גלעד וקחי צרי בתולת בת מצרים לשוא הרבית רפואות תעלה אין לך'.

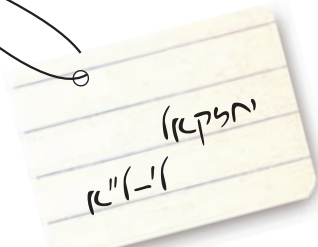

- 4 לשונות זרוע/יד חוזרים כמה פעמים בנבואה:
- (א) מה מסמלות הזרועות בנבואה, ומה משמעות הניגוד בין הזרועות? שימו לב לביטוי החוזר בפסוקים כה-כו.
- (ב) דימוי היד/זרוע בנבואה והצירוף 'זרוע חזקה' רומז לביטוי מרכזי בסיפור יציאת מצרים - יד חזקה וזרוע נטויה'. מה עשויה להיות משמעותה של רמיזה זו באשר לתפקידו של מלך בבל?

פרק ל"א

הנביא משווה בין גורלה של המעצמה האשורית הכבירה, שהתפוררה כמאה שנה קודם לכן - לגורלה הצפוי של המעצמה המצרית. מסגרת הנבואה עוסקת במצרים (ב, יח), ותוכנה (ג-טז) מתאר את גורל אשור כתקדים לגורל מצרים, באמצעות משל המבוסס על תיאור גן עדן בבראשית ב'.

- 5 התיאור פותח בגידול הארז, ועניין המים חוזר במהלכו שלוש פעמים (ד, ה, ז).
- (א) מהו תפקיד המים בתיאור, ומדוע הוא כה מודגש? כיצד הוא מסביר את יתרונו של הארז? העזרו בדברי הרד"ק: 'אמר כי התהום הולכה נהרותיה סביבות זה הארז שהיא מטעה כלומר רבוי מימיה, ותעלותיה שהם פלגי מים קטנים... שלחה להשקות כל עצי השדה'.
- (ב) השוו לאיזכור המים בחלק השני - מה משמעות הכינויים עצי מים/שותי מים בהקשרם שם (פסוקים יד, טז), וכיצד יתוקן חטא העץ לעתיד (טז)?
- 6 המילית 'כל' חוזרת שבע פעמים בפסקה: השוו את תפקידה בפסוקים ד-ה, ח-ט, אל תפקידה בפסוק ו. מהי תכלית גדילתו וגבהו היחודיים של העץ?
- 7 עיינו בפסוקים יב-יג והשוו לפסוק ו. כיצד מומחש בחלק השני ההיפוך במצב העץ וביחסו לסביבותיו? תנו דעתכם להיפוך ביחסי הגובה של החיות והעופות, ובזיקתם של העצים/גוויים אליו.
- 8 תיאור דומה של תפקיד העץ מופיע בנבואה על גאולת ישראל בפרק י"ז, כב-כד. השוו בין הנבואות - מהי תכלית העץ בשתי הנבואות? ראו את דברי הרב י' אריאל: 'משל הארז שונה מן המשלים על התנין ועל האניה ומנוגד אליהם. בתוך גן העדן האשורי עומד עץ מרכזי, אלא שהגן נועד לא רק לו אלא גם לעצים אחרים ולחיות נוספות ותפקידו להביא חיים לכל היצורים. המלכות הראויה מביאה תיקון לעולם כולו, יחזקאל ייעד זאת למלכות ישראל והמשיל אותה לארז מופלא... אלא שרם לבבו של העץ האשורי בגבהו גם כלפי שמים וגם כלפי עוף השמים וחית השדה, על כן נכרת ונפלי' (י' אריאל, לב חדש - עיונים בספר יחזקאל).

הרחבה

בנבואותיו על מצרים מרבה יחזקאל להזכיר מחד גיסא ערים השוכנות בדלתא של הנילוס, ומאידך - ערים השוכנות בארץ פתרוס, כלומר בדרום מצרים. ערים אלה היו ערים מרכזיות במצרים - חלקן ערי בירה וחלקן מרכזים בעלי חשיבות צבאית ודתית רבה.

סין היא עיר בגבול הצפון מזרחי של מצרים, בעברה המזרחי של תעלת סואץ. לפי התיאור בפסוקנו מדובר היה בעיר מבצר. על חשיבות המקום תעיד העובדה שהפרסים נחלו כאן פעמיים ניצחונות מכריעים שגרמו לנפילת כל ארץ מצרים בידיהם. 'און' היא עיר במצרים התחתונה, שהיתה מרכז פולחני לאל השמש רע. שמה בפי היוונים היה - הליו פוליס, עיר השמש. 'בסת' הוא שם מקום בדלתא המזרחית על יד זרוע הנילוס הנקראת הזרוע הבובסתית. משמעו של שם העיר במצרית - הבית של האלה באסתת, אלה זו מופיעה בדמות לביאה או בדמות חתול. פי בסת היתה כנראה בירת מצרים בימי השושלות הכב-כג. מוף/נוף היתה בירת מצרים בימי השושלות ג-ו, ובמקורות היווניים היא מכונה 'ממפיס', והיתה אחד המרכזים הדתיים העיקריים של מצרים כמתחרה של און. צוען היתה בירת ההיקסוס. נוא אמון ישיבה במצרים העליונה, ונקראה על שם אלילה הראשי של מצרים העליונה. שמה היווני - תבאי. העיר ידועה על שם השרידים הארכיאולוגיים המפוארים שבפרבריה, המקדשים בכרנך ובלוקסור.

(על פי - י"צ מושקוביץ, דעת מקרא ליחזקאל, עולם התנ"ך ליחזקאל)

(ויקיפדיה / NordNordWest)

מפת מצרים

הרחבות ומענה לשאלות: מתן על הפרק "מתן על הפרק" perek.matan@gmail.com

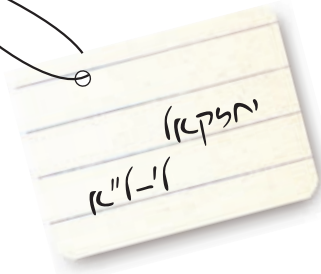
התכנית השש-שנתית המקוונת ללימוד שבועי של נביאים וכתובים

© כל הזכויות שמורות. מתן על הפרק. מתן ירושלים • טל': 02-5944555

מכון תורני לנשים ע"ש שרה בת יצחק יעקב רעננברג
The Sadie Renner Women's Institute for Torah Studies

המרכז ללימודי תנ"ך

”וַיְבִינּוּ בַּמִּקְרָא” < לקט ביאורי מילים ליחזקאל פרקים ל'-ל"א

פרק ל' (ג) יום עָנָן עַת גּוֹיִם יִהְיֶה: יום זה יהיה יום חושך שבו הענן יכסה את האור, ובו תבוא עת הנקמה בגוים המסייעים למצרים.

(ה) כּוֹשׁ וּפּוֹט וְלוֹד וְכָל הָעָרֵב וְכוּב וּבְנֵי אֶרֶץ הַבְּרִית אִתָּם בְּחָרֵב יִפְלוּ: כל העמים שנלחמו יחד עם מצרים וכתרו עמה ברית - יפלו בחרב.

(ט) יֵצְאוּ מִלְאָכִים מִלְּפָנַי בְּצִיִּים לְהַחְרִיד אֶת כּוֹשׁ בְּטַח: שליחי ה' יצאו באניות כדי לזעזע ולהחריב את כוש.

(כא) וְהִנֵּה לֹא חֲבִשָּׁה לֵתֶת רַפְאוֹת לְשׁוֹם חֲתוּל לְחֲבִשָּׁה לְחִזְקָה לְתַפֵּשׁ בְּחָרֵב: היד השבורה לא קיבלה טיפול רפואי בסיסי - הכולל חבישה, משיחת תרופות, וקיבוע היד באמצעות חיתול.

פרק ל"א (ה) וּתְרַבִּינָה סְרַעְפֹּתַי וּתְאַרְכְּנָה פִּאֲרֹתַי מִמֵּיִם רַבִּים בְּשִׁלְחוֹ: ענפי העץ רבו והתארכו בזכות המים הרבים ששלח התהום לגדלו.

(ח) אֲרִזִּים לֹא עֲמָמָה בְּגֹן אֱלֹהִים: אפילו עצי הארז הגבוהים והיפים שהיו בגן אלהים לא הסתירוהו בגבהם. פירוש אחר: לא הכהו את מראהו ביפיים.

(טו) הָאֲבֵלֶתַי כִּסְתִי עָלָיו אֶת תְּהוֹם וְאָמְנַע נְהוּרֹתֶיהָ: מי התהום שרוממו את הארז בתחילה - יתאבלו עליו ויתכסו ממנו כעת, ונהרות המים ימנעו את מימיהם ממנו. **וְאֶקְדֵּר עָלָיו לְבָנוֹן וְכָל עֵצֵי הַשָּׂדֶה עָלָיו עֲלֵפָה:** עצי הלבנון יחשכו מאבל, וכל עצי השדה יתעלפו בגלל המחסור במים.

הרחבות ומענה לשאלות: מתן על הפרק "perek.matan@gmail.com"